

ЛІЗИНГ ЯК ДЖЕРЕЛО ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Можливості випуску продукції за обсягом та якістю вирішальною мірою залежать від рівня розвитку необоротних активів підприємства, в тому числі основних засобів.

За розширеного відтворення кожного наступного циклу здійснюється кількісне і якісне зростання основних виробничих засобів. Необхідність оновлення основних виробничих засобів за ринкових відносин визначається передовсім конкуренцією товаровиробників. Саме конкуренція спонукає підприємства здійснювати прискорене списання основних виробничих засобів з метою нагромадження фінансових ресурсів для наступного вкладання коштів у придбання більш прогресивного устаткування, впровадження нових технологій та іншого поліпшення основних виробничих засобів.

Одним з методів оновлення основних засобів та розвитку підприємства є лізинг. На сучасному етапі лізингові послуги доводять свою ефективність для лізингоотримувачів і прибутковість для лізингодавців, та активно використовуються в різних галузях вітчизняного господарства.

Найбільш уточнює поняття «лізинг», що відрізняє його від кредиту та звичайної оренди зазначено в Господарському Кодексі. Отже, лізинг – це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів.

Порівняно з іншими країнами світу в Україні лізингові послуги з'явилися відносно нещодавно. На сьогодні основним регулюючим документом в сфері лізингу є Закон України «Про фінансовий лізинг». Вагомий вплив на розвиток лізингу здійснило прийняття нового Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. Цей законодавчий акт усунув основні розбіжності, наявні в питаннях оподаткування лізингових операцій. Окрім того, завдяки змінам основного законодавчого акту в галузі оподаткування, лізинг автомобілів та обладнання став економічно привабливішим для суб'єктів господарювання, аніж кредит, що зумовлено можливостями використовувати прискорену амортизацію предметів лізингу та зараховувати на валові витрати усю суму лізингових платежів при оперативному лізингу.

Сучасний спектр послуг, що надаються лізинговими компаніями України є достатньо широким, щоб задовільнити потреби споживачів. Серед найкращих, провірених та відомих лізингових компаній є: ТОВ «Райффайзен Лізинг Аваль», «Укіо Банк Лізинг», «Українська Лізингова Компанія» (BNP Paribas), «ВАБ-Лізинг», «Капітал Лізинг» та ін.

Однак не всі об'єкти, що надаються в лізинг користуються достатнім попитом в Україні. Відповідно до аналізу Національного рейтингового агентства «Рюрік» основними об'єктами лізингу станом на I півріччя 2015 р. є: транспортні засоби (75,1 %); техніка, машини та устаткування для сільського господарства (13,9 %).

Основними причинами такого попиту в лізингу є висока зношеність сільськогосподарського обладнання і висока ціна нового, яке підприємства не в змозі купити. А щодо транспортних засобів, то причиною є їх швидка зношувальність (моральне та фізичне старіння), а лізинг дозволяє користуватися новим об'єктом і не викуповувати його. До того ж, часто в лізингу додають пакет послуг, і відповідно до них, страхування, супровід та сервісне обслуговування є зобов'язанням лізингодавця.

Перспективним об'єктом лізингу є нерухомість, що на сьогоднішній день використовується мало. Однак будь-яка господарська діяльність потребує офісних, складських або виробничих площ. В умовах непомірно високих цін на нерухомість підприємства малого та середнього бізнесу не можуть дозволити купити одразу або взяти кредит. Лізинг може стати вирішенням цієї проблеми. Оскільки, по-перше, перевагою лізингу порівняно з іпотечним кредитом є відсутність зобов'язань щодо застави, так як нерухомість перебуває на балансі лізингоотримувача і є забезпеченням застави.

По-друге, у випадку з іпотечним кредитом клієнт банку отримує від нього фінансування й усіма процесами займається особисто. При застосуванні лізингу всі проблемні питання лізингоотримувача вирішує лізингова компанія. Це дозволяє клієнту зняти з себе ризики з аферами при купівлі нерухомості та процедурах щодо її оформлення.

По-третє, компанія отримує нагоду використовувати великі приміщення без одночасного вилучення з обігу значних грошових ресурсів, адже розмір лізингових платежів практично співвідноситься з розміром звичайних орендних платежів. Звідси ж, важливою перевагою є той факт, що вартість майна не включається до залишку кредитної заборгованості. Це сприяє покращенню його фінансових показників і дозволяє залучати додаткові кредитні ресурси. До того ж, на предмет лізингу не може бути накладений арешт, стягнення третіх осіб тощо.

По-четверте, лізинг не потребує негайної сплати платежів. Лізингова угода більш гнучка, порівняно з кредитом, за умовами договору лізингу клієнт обирає зручну для нього схему фінансування, а платежі можуть здійснюватися з різною періодичністю і ставка може бути фіксованою і плаваючою.

І як вже зазначалось раніше, лізинг дозволяє швидше замортувати придбаний об'єкт. Таким чином, лізингоодержувач стає власником об'єкту за мінімальною залишковою вартістю.

І ще однією перевагою лізингу є можливість отримання додаткових обігових коштів, якщо компанія є власником уже збудованого приміщення. Для цього необхідно буде продати нерухомість лізинговій компанії

відповідно до договору купівлі-продажу, а потім придбати право користуватися нерухомістю за договором фінансового лізингу.

Крім вище перелічених, існують також і податкові переваги:

1. Лізингоодержувач одразу має податковий кредит на всю вартість предмета нерухомості в момент отримання цієї нерухомості в користування від лізингодавця.

2. Лізингоодержувач нараховує амортизацію, чим суттєво зменшує базу оподаткування податком на прибуток.

Однак, не зважаючи на високий потенціал цього виду послуг, лізинг в Україні розвивається повільно і на більш низькому рівні в порівнянні з іншими країнами світу. Однією з перешкод, що стримує розвиток лізингу в Україні можна виділити недосконалість вітчизняного законодавства, неефективність системи державного регулювання вітчизняного ринку лізингу, відсутність кваліфікованих спеціалістів у лізинговій галузі.

Також негативними факторами повільного росту ринку лізингових послуг є:

Нестабільність валютного курсу. У зв'язку з коливанням валютного курсу валют виникають курсові різниці, різні доплати і конвертації, тобто все, що може підвищити вартість лізингових послуг. А в більшості випадків продавці майна виступають проти фіксованої вартості, адже курсова різниця також приносить чималі прибутки.

Низька інформаційна забезпеченість. Більшість керівників не мають достовірної та повної інформації про реальні можливості лізингу. Також причиною відмови може бути попередній невдалий досвід з лізингодавцем.

Тіньові схеми. Багатьом власникам нерухомості не вигідно співпрацювати з посередниками і юридично правильно проводити угоду. Їх більше цікавлять схеми, які дозволяють частково або повністю уникнути сплати податків. Не менш вигідним є і отримання надприбутку завдяки штучно завищеній поточній ринковій вартості об'єкта нерухомості, порівняно з її балансовою вартістю. Це стає перешкодою для укладання угоди з лізинговою компанією.

Економічна та політична нестабільність в країні не дозволяють підприємцям планувати свою діяльність на довгострокову перспективу. Тому підприємства частіше використовують оренду, так як лізинговий договір важче розірвати.

Однак більшість недоліків лізингу можна уникнути, якщо детально вивчити питання та співпрацювати з солідною лізинговою компанією, що не має справ з сумнівними угодами. Лізинг є хорошою альтернативою кредитуванню і оренди основних засобів.

Зважаючи на сучасну економічну ситуацію в Україні можна сказати, що потреба в лізингу стоїть дуже гостро, тому що: активне впровадження лізингу буде сприяти оновленню основних засобів, завдяки збільшенню доступу підприємств до зовнішніх джерел фінансування інвестицій; розвиток лізингу стимулюватиме підвищення ефективності кредитної політики банків у результаті створення конкурентного середовища між джерелами фінансування; лізинг тим більш бажаний для підприємств, яким видача кредиту неможлива за відсутністю кредитної історії; розвиток лізингу в Україні допоможе розвитку малого та середнього бізнесу.